

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XLV. — Izdan in razposlan dne 15. oktobra 1880.

130.

Dopustno pismo od 7. septembra 1880,

za lokomotivno železnico od Suhdola v Novi Jičin.

M i F r a n c J o ž e f P r v i,
po milosti Božji cesar avstrijski,

apostolski kralj ogerski, kralj češki, dalmatinski, hrvaški, slavonski, gališki, vladimirski in ilirski; nadvojvoda avstrijski; véliki vojvoda krakovski, vojvoda lotarinški, saleburški, štirski, koroški, kranjski, bukovinski, gornje-sleški in dolnje-sleški; véliki knez erdeljski; mejni grof moravski; pokneženi grof habsburški in tirolski itd. itd. itd.

Ker je občinski svét mesta Novo-Jičinskega v imenu občine, katero zastopa, zaprosil da bi mu se dala dopustitev ali koncesija v delo in rabo lokalne železnice od postaje Suhdolske priv. cesar Ferdinandove severne železnice v Novi Jičin, vzvidelo Nam se je z ozirom na občno korist tega podjetja imenovanemu občinskemu sovetu po postavi o dopuščanju železnic od 14. septembra 1854 (Drž. zak. št. 238) in postavi od 25. maja 1880 (Drž. zak. št. 56) to dopustitev podeliti tako le:

§. 1.

Dajemo koncesionarju pravico narediti in uživati lokomotivno železnico od postaje Suhdolske priv. cesar Ferdinandove severne železnice v Novi Jičin.

§. 2.

Železnici, ki je predmet te dopustnice, dodeljujejo se naslednja olajšila:

- a) Oprostitev od štampiljev in pristojbin za vse pogodbe, knjižne vpise, vloge in druge listine v nabavo kapitala in zagotovilo obresti od kapitala in

vožnje do časa, ko se začne vozna služba, in za pridobitev zemljišč, za delo in opravo do konca prvega gospod. leta;

- b) oprostitev od štempljev in pristojbin za prvo izdatbo delnic z interimalnimi listi vred, in od presnemaščine, kar se je nabere o nakupu zemljišča;
- c) oprostitev od pristojbin in taks, dolžnih za podeljeno koncesijo in za izdatbo te dopustnice;
- d) oprostitev od pridobnine in dohodarine, od plačevanja štempeljskih pristojbin kuponom in tako tudi od vsakega novega davka, kateri bi se utegnil vvesti s prihodnjimi postavami na trideset (30) let od dne današnjega.

§. 3.

Železnico to je urediti kot lokalno železnico s pravilno medkolesno širino.

Delo železnice in uredba za vožnjo naj se izvede po črtežih na drobno ustanovljenih, ki jih potrdi trgovinsko ministerstvo, in po tehničnih uvetih, kateri se postavijo.

Pri tem naj se, kolikor je moči, gleda na znižbo troškov ter je zlasti z ozirom na najvišjo vozno brzino, katera pri tej železnici ne sme prestopati eden in dvajset (21) kilometrov na uro, dopustiti vse pri tej manjši brzini mogoče olakšice.

Pri nabavi vozil, šin in drugih železnih delov, in vseh drugih opravnih predmetov dajati se mora pod enakimi uveti prednost domačim tvornicam.

Tehnične črteže za delo in opravo železnice je trgovinskemu ministerstvu predložiti za časa ter se bode najnatančneje držati ukazov, ki jih državna nadzorna oblastva o tej priliki ali sploh izdadó.

Takisto je koncesijonar dolžnan pri delu izpolniti tudi vse, kar bi trgovinsko ministerstvo z javnih oziróv pozneje zahtevalo, ter držati se veljavnih občnih stavbenih in policijskih popisov.

Spodnje delo železnice utegne se utesniti na eno samo kolejo.

Koncesijonar jemlje na se dolžnost, zarad porabe Suhdolskega kolodvora priv. cesar Ferdinandove severne železnice in o uredbi vozne službe ondi, kjer bode prehajališče, pogajati se z imenovano družbo ter dotični dogovor položiti v odobrenje pred državno upravo.

Sosebno je dolžnost koncesijonarjeva gledé vožnje ljudi skrbeti za to, da se prehod s svoje na tujo železnico kar je moči olajša.

Gledé uvetov takega stika in morebiti vkupne kolodvorne službe podmeta se koncesijonar izreku trgovinskega ministerstva, ako bi se ne dosegel dogovor s stično železnico.

Državni upravi se prihranja pravica, ako bi se dogovor ne dognal, določiti uvete o vzajemni porabi vozov tozemskih sosednih železnic in o dovodu rudarstvenih in obrtovnih železnic.

Koncesijonar je zlasti v dolžnosti, dopuščati dovod zveznih železnic, ktere bi obrtna podjetja, ležeča ob koncesijonirani železnici, naredila v to, da bi po njih svoje izdelke vozila takó, da bode po tem železnocestna služba kar najmanj mogoče ovirana, proti temu, da se povrne, kar bode troškov odtod.

§. 4.

Koncesijonar je dolžen, delo železnice precej začeti, in v šestih mesecih od današnjega dne računeč dokončati, dodelano železnico precej v občno službo izročiti ter vožnjo po njej ves čas, dokler traja koncesija, nepretrgoma vzdržavati.

Da bode zgornjega roka za delo držal se, dolžen je koncesijonar državni upravi dati varnost, položivši v kavcijo tisoč (1.000) goldinarjev v vrednotnicah, v katerih se smejo nalagati novci varovancev.

§. 5.

Da izdela dopuščeno železnico, priteza se koncesijonarju pravica razlastitve (razsvojitve) po določilih dotičnih postavnih propisov.

Ista pravica se koncesijonarju dodeli tudi zastran tistih krilnih železnic, ki bi se imele narediti do posameznih obrtniških zavodov, in o katerih bi državna uprava spoznala, da jih je v javnem interesu napraviti.

§. 6.

Koncesijonarju se je ob delu in rabi dopuščene ceste držati tega, kar ustanavlja to dopustno pismo, ter tudi tega, kar vevajo semkaj meréči zakoni in ukazi zlasti železnocestni dopustni zakon od 14. septembra 1854 (Drž. zak. št. 238) in železnocestni krétni red od 16. novembra 1851 (Drž. zak. od l. 1852 št. 1) in po zakonih in ukazih, kateri se morebiti pozneje dadó.

Kar se pa vožnje same tiče, odpuščajo se v zmislu člena I postave od 25. maja 1880 (Drž. zak. št. 56) varnostne naredbe propisane v redu železnocestne vožnje in dotičnih dodatnih ukazih v toliko, kolikor se bode z ozirom na znižano maksimalno brzino trgovinskemu ministerstvu zdelo, da se smejo, ter bodo na to stran veljali dotični posebni propisi, ki jih izdá trgovinsko ministerstvo.

§. 7.

Gledé tega, kar bode storiti za poštni zavod, naj v zmislu člena II postave od 25. maja 1880 (Drž. zak. št. 56) veljajo naslednja določila:

Dolžnost koncesijonorjeva je, pošto in poštno postavljenice odpravljati z vsakim vlakom, ki pojde po črteži. Za to in vsako drugo opravilo v svrhu poštnega zavoda sme zahtevati primerno odmenilo, ki se ustanovi po domembi.

Ali pismena pošta brez novcev in vrednostnih poslatev mora se zastonj odpravljati.

Vozni črteži vlakom, s katerimi se pošta vozi, naj se po vsakokratnih veljavnih propisih z odobrenjem nadzornega oblastva ustanavljajo.

Ako bi za poštno službo bile v kaki postaji potrebne posebne prostorije sklene se poseben dogovor gledé odškodbe v podobi najmovine dajane za porabo teh prostorij, ki jih dobavi koncesijonar.

Notranja oprava, snažba, svečava in kurjava v teh prostorijah spada med dolžnosti poštné uprave.

Pisma, katera si o upravljanji železnice med saboj pošilja železnocestno ravnateljstvo ali upravno svetovalstvo ter njemu pokorni organi ali ti organi med saboj, smejo na dotičnih železnocestnih koséh odpravljati postavljeni železne ceste.

§. 8.

Koncesijonar prevzema dolžnost, telegrafe, ki bi jih o svojem času bilo potreba napeti za železnocestno službo in za dajanje znamenj, za pravšno zameno, ki se dogovori, dajati uporabljati tudi za državne in privatne poslanice.

Državni upravi je na voljo, brez vsega vračila in odškodovanja sama za se telegraf napeti na zemljišči, ki ga je koncesijonar kupil ali katero sicer rabi za železnocestne namene, a če si železnica za svojo službo napne telegraf, pritrčiti žice državnega telegrafa na podpornjah tega železnocestnega telegrafa.

Koncesijonar naj zastonj po svojih železničnih ljudeh take državne proge nadgledovati in vzdržavati pomaga, kolikor v to ni potreba posebne strokovnjaške znanosti.

Se je koncesijonar v dolžnosti, po svoji železnici robo in pripravo državno-telegrafskega zavoda po tarifah za vojaške transporte danih voziti in na svojih kolodvorih in postajah zastonj spravljati in hraniti.

§. 9.

Odpravnine pri vožnji ljudi, tarife za vožnjo blaga, razredba blaga in vsa pritična določila, odnosna na prevoz blaga, potrebujejo odobrenja trgovinskega ministerstva, pri čemer se je ozirati z ene strani na javne interese, z druge strani na dovoljne dohodke podjetja železničnega.

Voznine za ljudi in blago in druge pristojbine smejo se računati samo v zakoniti deželni veljavi (valuti) brez nadavka (agio).

Čim železnica v enem gospodarstvenem letu dá čisti dohodek od najmanj sedem (7) odstotkov napravnega kapitala, sme trgovinsko ministerstvo ukazati, da se dotlej veljavše tarife primeroma znižajo.

§. 10.

Trgovinski minister sme, ako bi po deželah avstro-ogerske monarhije, zastopanih na državnem zboru nastala nadloga in nenavadna dragina pri živeži za ljudi in domačo živino, po razmern znižati dotične nakladnine.

§. 11.

Transporti vojakov naj bodo po znižanih tarifnih cenah, in to po tistih določilih o tem ter o polajšilih potujočim vojakom, katera ta čas veljajo pri priv. cesar Ferdinandove severne železnice.

Ta določila obsezajo tudi deželno brambovstvo obéh državnih polovic, tirolske deželne strelce, in to ne samo ob potovanji na račun državne blagajnice, nego tudi ob službenem potovanji na svoj račun k vajam v orožji in priglednim zborom,

potem vojaško stražno krdelo c. kr. civilnih sodišč Dunajskih, c. kr. žandarstvo, ter po vojaški osnovano finančno in varnostno stražo.

Koncesijonar se zavezuje, pristati na dogovor med avstrijskimi železnocestnimi društvi ukrenen o nabavi in imetji opravnih reči za vojaške Transporte in o vzajemnem pripomaganji z vozili ob večjih vojaških transportih, potem na organska določila in na služabni propis o bojnih železnocestnih oddelkih, ter tudi na potlejšnji, 1. junija 1871 obveljavši dogovor o transportu takih bolnikov in ranjencev, katere je ležeče prevažati ob troških vojaške blagajnice.

Tako je tudi dolžen pristati na dogovor, katerega je z železnocestnimi društvi ukreniti o vzajemnem pripomaganji z osebjem ob velikih vojaških transportih in na propis o vojaških transportih po železnicah.

Te dolžnosti koncesijonar ima samo v toliko, kolikor se njih izpolnjevanje z ozirom na drugotnost te železnice in na polajšila vsled tega dodeljena gledé naprave, opreme in cele službe zdi biti zvršljivo.

Koncesijonar se zavezuje, da se hoče pri oddajanji služeb v zmislu postave od 19. aprila 1872 (Drž. zak. št. 60) ozirati na doslužene podoficirje iz vojstva, vojnega pomorstva in deželnega brambovstva.

§. 12.

Državni uradniki, postavljeni in služabniki, kateri po naročilu oblastva, čujočega nad upravo in krétanjem železnih cest, ali kateri državnim koristim na ohrambo vsled tega dopustila železnico rabijo ter izkažejo naročilo tega oblastva, naj se, s popotnim pratežem (robo) vred vozijo brezplačno.

§. 13.

Koncesijonarju priteza se pravica, v dobitev potrebnih novcev izdati na pri-nesitelja ali na imena slovóče predstvene obligacije in délnice.

Te predstvene obligacije in delnice (obligacije) slovó na avstrijski novec ter se morajo amortizirati v dobi, dokler traja koncesija.

Obrazci in razdolžbeni črteži predstvenih obligacij in delnic potrebujejo odobrenja državne uprave.

§. 14.

Državna uprava ima pravico, uvériti se, da so dela železne ceste ter tudi krétna oprava, po vseh delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo in oziroma odpravijo.

Tudi ima državna uprava pravico, po svojem človeku pregledovati gospodarjenje.

Komisar, katerega postavi državna uprava, tudi sme, kolikorkrat se mu zdí primerno, hoditi v seje upravnega odbora ali drugega zastopa, kateri veljá za družbe načelništvo, ter k občnim zborom, in ustavljati vse sklepe in naredbe nasprotne zakonom ali družbenim pravilom, oziroma kvarne državni koristi.

Za tu ustanovljeno nadziranje železnocestnega podjetja koncesionar ne plačuje v državno blagajno nikacega povračila; takisto se koncesionar odvezuje dolžnosti, izrečenih v §. 89 reda železnocestne voznje od 16. novembra 1851 (Drž. zak. od l. 1852 št. 1) gledé povračila večjih troškov, ki bi se nabrali po policijskem ali dohodarstvenem nadzoru, in gledé dolžnosti, zastonj nabaviti in vzdržavati uradne prostorije.

§. 15.

Dopustna doba in z njo vred v §. 9 lit. b) železnocestnega dopustnega zakona, izrečena obramba proti napravi novih železnic se ustanavlja na devetdeset (90) let, šteječ od današnjega dneva, in mine po tem roku.

Državna uprava sme tudi izreči, da je koncesija izgubila svojo moč, ako se ne bi dostal rok, v §. 4 ustanovljen začetku in zvršetku delanja in začetku ter vzdržbi voznje, in bi se prestop roka ne mogel opravičiti ni v zmislu §. 11^{ga}, lit. b) železnocestnega dopustnega zakona niti ne posebno s političnimi ali novčnimi krizami.

§. 16.

Državna uprava si prihranja pravico, da more vselej koncesionirano železnico, ko bode dodelana in v službo izročena, odkupiti za odškodnino v gotovem, ki jo dá koncesionarju.

Da se določi odkupščina, sešteje se letni čisti dohodki, kar jih je podjetje imelo v poslednjih sedmih letih pred samim odkupom; od tega se odbijejo čisti dohodki dveh najslabejših let in povprečni čisti dohodek ostalih petih let se izračuni.

Ako bi vendar tako najdeni srednji čisti dohodek ne dosegel vsaj letnine potrebne za obresti po 5% imenske napravne glavnice, ki jo je dovolila državna uprava, in za nje odplačilo — tedaj se ta letnina vzame kot čisti donos odmeri od kupščine v podlogo. To veljá tudi za slučaj, če se železnica odkupi pred sedmim letom, v katerem slučaju je vendar zgvrnjo letnino povišati za oeset odstotkov.

Odškodba naj se po izboru državne uprave dá ali v renti, enaki zgornjemu srednjemu, odnosno minimalnemu donosu, ki naj se koncesionarjem v dobi še ostali koncesije poluletnó, 1. januarja in 1. julija vsako leto plačuje, ali pa z enkratnim plačilom tistega iznosa, ki je v času odkupnje primeren kapitalni vrednosti računsko najdeni na temelji petodstotnih obresti letnih rent, kar jih do iztečaja koncesije za izplačilo dospe.

Po cifri določeni kapital v napravo potrebuje odobrenja državne uprave.

Ako bi po izteku prvega gospodarstvenega leta bilo treba še drugih novih stavb, ali bi se pomnožile vozne oprave in vozila, smejo se dotični troškovi prišteti napravnemu kapitalu, ako je državna uprava privolila v gori omenjene nove stavbe ali v pomnožitev voznih oprav, in če se troškovi ti, kakor veljá, izkažejo.

Po odkupu železnice in z dnem tega odkupa pride država izplačavši odkupščino brez drugega vračila v last in užitek te tukaj koncesionirane železnice z vsemi prej omenjenimi dotičnimi rečmi, naj bodo premične ali nepremične.

§. 17.

Ko mine dopustilo in tist dan, kadar mine, preide na državo brez vračila neobremenjena svojina in užitek dopuščene železnice, posebno tal, zemeljnih in umetelnih del, vse spodnje in vrhnje naprave železne ceste in vse nepremične pritikline, kakor so: kolodvori, nakladališča in razkladališča, vsa v železnocestno krétanje potrebna poslopja na odhajališčih in prihajališčih, stražarnice in nadzoroválnice z vsemi opravami na stoječih mašinah in na vseh nepremičninah.

Kar se tiče premičnih stvari, kakor so: lokomotive, vozovi, premične mašine, orodje ter druge naprave in gradiva, kolikor so potrebne in dobre dalje služiti krétanju, naj državi preidejo v toliki množini in vrednosti zastonj, kolikor se vjemlje s prvo službeno opravo, obseženo v napravnem kapitalu.

Ako to dopustilo mine, ter tudi, ako se odkupi železnica (§. 19) ostaja koncesionarju last rezervnega zaloga napravljenega iz lastnih dohodkov podjetja in kar ima denarjev tirjati, po tem last posebnih del in poslopij napravljenih ali pridobljenih iz lastnega imetka, kakor so: peči za koaks, vapnenice, livarnice tvornice (fabrike) mašinam ali družemu orodju, shranišča, doki, hranišča kopanemu ogljiju in drugim stvarjem, katere je sezidala ali si pridobila vsled pooblastila od državne uprave z izrečnim pristavkom, da ne bodo pritiklina železnici.

§. 18.

Državni upravi se dalje prihranja pravica, ako bi se poleg vsega poprejšnjega svarila po večkrat prelomile ali opustile dolžnosti, naložene v dopustnici ali v zakonih, poprijeti se naredeb, primernih zakonom ter po okolnostih — še predno izteče koncesija, izreči da je ista ugasnila.

Resno opominjaje vsacega, da ne dela zoper to, kar ustanovljuje le-ta dopustnica, in dodeljujoč koncesionarju pravico, zastran izkazne škode pred Našim sodišči zahtevati odméne, dajemo vsem oblastvom, katerih se tiče, trdno pouelje, naj ostro in skrbno čujejo nad to dopustnico in vsem tem, kar se v njej vstanavlja.

V dokaz tega izdajemo to pismo, naudarjeno z Našim večjim pečatom, v Našem cesarstvu glavnem in prestolnem mestu na Dunaji sedmega dne meseca septembra v letu po odrešenji sveta tisoč osem sto osemdesetem, Našega cesarševanja tridesetem drugim.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Kremer s. r.

Dunajewski s. r.

131.

Ukaz finančnega ministerstva od 5. oktobra 1880,

s katerim se deloma izpreminjajo določila razglašena z razpisom finančnega ministerstva od 26. avgusta 1879 (Drž. zak. št. III) o popuščaji na dobitku alkohola za kmetijske žganjarnice, katere plačujejo davek povprečno po storitveni vzmožnosti drozgaličnega prostora.

Dogovorno s kralj. ogerskim finančnim ministerstvom izpreminjajo se določila, razglašena z ukazom c. kr. finančnega ministerstva od 26. avgusta 1879 (Drž. zak. št. 111) o zvršbi §^{fa} 27 postave dane dne 27. junija 1878 (Drž. zak. št. 72) gledé davka od žganja, tako le:

1. Žganjarnica sme se tudi tedaj še šteti za kmetijsko žganjarnico v zmislu odstavka I zgornjega ukaza, kadar zgolj zarad slabe letine ne more tvarine za izdelovanje žganja edino ali po večjem dobivati od kmetije, s katero je v zvezi, in tako tudi na dalje v tistem slučaju, kadar se živina v hlevih te kmetije z odpadki ne pita na račun žganjarja niti na račun kmetovalca, temuč na tuj račun, a se gnoj od živine z njimi pitane oddaje omenjeni kmetiji.

2. Največja razdalja med žganjarnico in hlevi kmetije, s katero stoji v zvezi, ustanovljena z odstavkom II, št. 2 v misel vzetega ukaza, povišuje se od pet na sedem in pol kilometrov.

3. Na mesto določil točke II 6 naj stopijo naslednja določila:

Od zemljišč v enem kmetovanji zedinjenih (njiv, travnikov in pašnikov), katerih površina ima se v račun vzeti, mora tolikšen del, ki ima najmanj polovico potrebnega površja, spadati k posestvu, izkazanemu z zemljišno-knjižnim izpiskom neke posamezne kmetije, a ostanek mora neposrednje mejiti s tem posestvom ali pa vsaj ležati v isti katastralni občini, kakor to posestvo, ali saj v katastralni občini, ki se ga neposrednje drži.

Ta določila naj veljajo počenši od delne dobe 1880/81.

Dunajewski s. r.